

Kodin ja koulu yhteisön välinen yhteydenpitojärjestelmä (HSCL-järjestelmä): Irlanti

TAUSTA

HSCL-järjestelmä toimii DEIS-toimintasuunnitelman (*Delivering Equality of Opportunity in Schools*, tasavertaisten mahdollisuuksien aikaansaaminen kouluissa)¹ perusteella. Kyse on Irlannin opetus- ja ammattitaitoministeriön koulutukseen osallistumista koskevasta toimintasuunnitelmasta. Kaikki DEIS:n piiriin kuuluvat Urban-ohjelmaan osallistuvat koulut ja keskiasteen koulut sisältyvät tällä hetkellä HSCL-järjestelmään. Näitä kouluja on 528. Opetus- ja ammattitaitoministeriö myöntää kokopäiväisen HSCL-viran osallistuville kouluille, tai koulut ryhmitellään klustereiksi, jotka jakavat HSCL-viran.

Osallistuvan koulun (tai klusterin) pätevä opettaja nimitetään kokoaikaiseksi HSCL-koordinaattoriksi viiden vuoden ajaksi. Vaatimuksena on, että HSCL-koordinaattorin virka kierrätetään viiden vuoden välein koulun (koulujen) asiaankuuluvan henkilöstön kesken. Tämä antaa kaikille tällaisille opettajille mahdollisuuden pyrkiä HSCL-koordinaattoriksi, jotta he saavat käsityksen ja ensi käden kokemusta heikoista oppimislähtökohdista. Toimittuaan viisi vuotta HSCL-koordinaattorina opettaja palaa luokkaan, jolloin hänellä on runsaasti kokemusta ja tietoa heikoista oppimislähtökohdista. Tarkoituksena on heikoimmassa asemassa olevien lasten koulutustulosten parantaminen.

Opetus- ja ammattitaitoministeriö rahoittaa sijaisopettajasta koulussa aiheutuvat kustannukset. HSCL-koordinaattorilla on keskeinen tehtävä koulun DEIS-toimintasuunnitelman kehittämisessä, toteuttamisessa, arvioinnissa ja tarkistamisessa erityisesti, kun kyse on vanhempien osallistumisen edistämisestä.

¹ DEIS keskittyy epäsuotuisassa asemassa olevien väestöryhmien lasten ja nuorten koulutustarpeisiin vastaamiseen ja priorisointiin esikoulusta toisen asteen koulutukseen asti (3–18-vuotiaat) koulun tukiohjelman kautta, johon sisältyy useita toimenpiteitä koulussa ja sen ulkopuolella.

Tähän tukeen sisältyvät tehostetut opetusvalmiudet kouluissa, joissa epäsuotuisassa asemassa olevia on eniten; lisärahoitus kaikille DEIS-kouluille; luku- ja laskutaidon tuen saatavuus; opetussuunnitelman tuki; suunnittelua ja ammatillista kehitystä edistävät tuet, alemmalta perusasteelta sen jälkeiseen opetukseen siirtymistä koskevat ohjelmat sekä kolmannelle asteelle (korkea-asteen koulutus) pääsyä koskevat ohjelmat. Lisäksi koulun tukiohjelmaan sisältyy kaksi merkittävää toimenpidettä, kuten HSCL-järjestelmä ja koulun loppuunsaattamisohjelma (SCP-ohjelma).

Lapsi- ja perhevirasto Tusla on valtion virasto, joka vastaa lasten hyvinvoinnin ja koulutustulosten parantamisesta. Se huolehtii HSCL-järjestelmän hallinnoinnista

koulutusalan tukipalvelujen (*Educational Welfare Services*) piiriin kuuluvan integroidun palveluntarjonnan kautta². Tuslan palveluksessa olevalla kolmella johtotehtävissä toimivalla henkilöllä, jotka ovat lähetettyjä opettajia, on vastuu HSCL-järjestelmän hallinnoinnista, kehittämisestä ja ohjaamisesta opetus- ja ammattitaitoministeriön toimintalinjan mukaisesti. Tämä johtoryhmä ohjaa, opastaa ja neuvoo kouluja ja niiden HSCL-koordinaattoreita HSCL-järjestelmän toteutuksessa paikallisesti ja kansallisesti.

1. Tarpeisiin ja haasteisiin vastaaminen

- Koulutukseen osallistuminen ja siinä pysyminen
- Perheen tuki koulutusasioissa
- Vanhempien toimintamahdollisuuksien lisääminen, jotta he voivat tukea lapsiaan koulutuksessa
- Vanhempien osallistuminen koulun asiaankuuluvien toimintalinjojen kehittämiseen
- Yhteydenpito yhteiskunnan muiden perhetukipalvelujen kanssa
- Rehtoreiden ja opettajien asenteiden kehittäminen vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä ja yhteiskunnallisia palveluja kohtaan

2. Toimien taso

- HSCL-järjestelmä on ennalta ehkäisevä ja varhaisen toiminnan malli, joka kohdistuu lapsiin, jotka ovat eniten vaarassa epäonnistua koulutusjärjestelmässä.

² Koulutusalan tukipalvelut vastaavat HSCL-järjestelmän ja SCP-ohjelman toteutuksesta ja huolehtivat siten tehokkaasta palveluntarjonnasta asianmukaisilla toimenpiteillä, jotka kohdistuvat lapsiin, joilla on vaikeuksia koulunkäynnin, siihen osallistumisen ja siinä pysymisen suhteen. Koulutusalan tukipalvelut tekevät suoraan yhteistyötä opetus- ja ammattitaitoministeriön kanssa DEIS-koulujen työn tukemista ja vahvistamista varten. Näin varmistetaan, että lasten osallistumista koulutusjärjestelmään maksimoidaan.

3. Toimien intensiivisyys

- Oppilaita tuetaan yhtäjaksoisilla ja hyvin intensiivisillä toimilla siten, että tarpeiden taso ennakoidaan, yleistä tukea tarjotaan kaikille, kohdennettua tukea joillekin ja intensiivistä tukea harvemmillä henkilöillä.

4. Kohderyhmä ja ikäryhmä

- HSCL-järjestelmän kohderyhmä ovat lapset, jotka eivät välttämättä hyödynnä täysipainoisesti mahdollisuuksiaan koulutusjärjestelmässä (perusasteella ja sen jälkeen) elinympäristöön liittyvien seikkojen vuoksi, jotka vaikuttavat kielteisesti oppilaiden saavutuksiin ja koulunkäynnissä pysymiseen.
- HSCL keskittyy suoraan lapsen elämän kannalta merkittäviin aikuisiin, jotta lapset saisivat parempia koulutustuloksia.

5. HSCL-järjestelmän toteuttamisen edellyttämät olosuhteet ja vaiheet

DEIS:n avulla kouluille, joiden todetaan tarjoavan opetusta erittäin epäedullisessa asemassa olevilla alueilla, myönnetään ylimääräisiä tukipalveluja, joista yksi on HSCL-koordinaattori.

Koulun rehtorit, oppilaiden huolenpidosta vastaavat ryhmät ja HSCL-koordinaattorit laativat luettelon oppilaista koulunkäyntiin osallistumiseen, läsnäoloon ja siellä pysymiseen liittyvien tunnistettujen riskitekijöiden perusteella. HSCL-koordinaattorit tekevät yhteistyötä vanhempien, koulujen ja yhteisöjen kanssa, jotta lapsia voidaan tukea paremmin osallistumaan koulutukseen ja jatkamaan sitä.

6. Asiaankuuluvan tuen tyypin ja tason tunnistaminen oppilaan tarpeiden mukaisesti

Koulun johto, opettajat, oppilaiden huolenpidosta vastaavat ja HSCL-koordinaattorit ottavat tukitoimet käyttöön. Vanhemmat/huoltajat voivat myös pyytää tukea. HSCL-koordinaattorit toimivat yhteistyössä vanhempien kanssa tuen tason ja intensiivisyyden määrittämiseksi, ja he tukevat myös vanhempien mahdollisuuksia kehittää omia valmiuksiaan keskeiseksi voimavaraksi lastensa oppimisessa.

HSCL-koordinaattorit auttavat tunnistamaan vanhempien henkilökohtaisia, vapaa-ajan ja oppimistarpeita ja huolehtimaan niistä vanhempien omanarvontunnon ja itseluottamuksen parantamiseksi. Tämä puolestaan vaikuttaa myönteisesti lasten koulutustuloksiin. Vanhemmille tarjotaan tietoa, tukea, neuvontaa ja ohjausta lasten parempien koulutustulosten aikaansaamiseksi.

7. HSCL-järjestelmän tarjoamiseen osallistuvat sidosryhmät

Toimenpiteen järjestämisestä huolehtivat HSCL-koordinaattorit, jotka ovat koulujensa johtokunnan palveluksessa. He saavat tukea, ohjausta ja neuvoja

lapsi- ja perhevirasto Tulsan koulutusalan tukipalvelujen (*Educational Welfare Services*) kolmelta johtotehtävissä toimivalta henkilöltä. HSCL-koordinaattoreille järjestetään jatkuvaa ammatillista kehitystoimintaa vuosittain tai kahdesti vuodessa. HSCL-koordinaattorit järjestetään klusteriryhmiin, jotka kokoontuvat säännöllisesti jakamaan parhaita käytäntöjä, työskentelemään yhteisen tavoitteen puolesta ja tarjoamaan vertaistukea toisilleen. HSCL-koordinaattori käyttää myös koulutusalan tukipalvelujen kumppaniorganisaatioiden ja koulujen henkilöstön tukea ja asiantuntemusta (esim. erityisopetusalan asiantuntijat, ammattivalinnanohjaajat) sekä ulkopuolisia palveluja.

8. Kokonaisvastuu HSCL-järjestelmän täytäntöönpanosta

Paikallisella tasolla koulun johtokunta on vastuussa toimenpiteen toteuttamisesta ja tukemisesta. Kansallisella tasolla Tusla ja opetus- ja ammattitaitoministeriö ovat vastuussa rahoituksesta ja strategisesta ohjauksesta.

9. Esteet HSCL-järjestelmän käyttöönotossa

HSCL-järjestelmän perustamisvaiheessa muutosta aluksi vastustettiin:

- Koulut olivat hyvin eristäytyneitä ja itsenäisiä, ja rehtorit ja opettajat eivät pitäneet hyvänä ajatusta vanhempien läsnäolosta koulussa ja luokissa.
- Yhteydenpito yhteiskunnan perhepalveluiden kanssa oli myös vähäistä.
- Vanhempien kanssa tehtävälle yhteistyölle annettiin vähän arvoa. Opettajat olivat ammattilaisia ja tunsivat usein, että vanhemmilla oli vain vähän tarjottavaa.
- Koska syrjäytyneiden vanhempien kohtaamia esteitä yhteydenotossa kouluun ei ymmärretty, syntyi virheellinen käsitys, etteivät vanhemmat olleet kiinnostuneita lapsen koulutuksesta.
- Vanhemmat eivät olleet tottuneet kotikäynteihin, ja aluksi HSCL:n koordinaattoreilla oli vaikeuksia päästä koteihin luottamuksen puutteen ja epäilyjen vuoksi.

- Syrjäytyneillä vanhemmilla oli usein huono käsitys koulutusjärjestelmästä, joten he olivat usein vaivautuneita ajatuksesta tulla kouluihin ja osanotto ei ollut kovin korkea.

10. Esteiden poistaminen

- Sinnikkyydellä, organisoinnilla ja tehokkaalla tiedotuksella oli ratkaiseva merkitys koulujen ja vanhempien vastustelun poistamisessa.
- Myönteisten suhteiden rakentaminen vanhempien kanssa oli avain HSCL-järjestelmän menestymiseen.
- Ajan myötä vanhempien osallistumisen arvo voitiin todeta, koska lasten tulokset parantuivat.
- HSCL-järjestelmän välityksellä DEIS-kouluihin perustettiin "vanhempien huone", ja vanhempia alkoi näkyä usein koulussa.
- Näin muotoutui ajatus "kouluyhteisöstä", joka koostui muun muassa oppilaista, vanhemmista, erityisavustajista, HSCL-järjestelmästä ja SCP-ohjelmasta.
- Koulut tekivät enemmän yhteistyötä muun muassa ulkopuolisten palvelujen, Tuslan, terveydenhuoltoviranomaisten, oikeus- ja tasa-arvoministeriön sekä vapaaehtoisjärjestöjen kanssa.
- Opetus- ja ammattitaitoministeriöllä oli tärkeä tehtävä korostaa vanhempien osallistumisen merkitystä DEIS-suunnittelun ja tarkastusviraston vaatimusten kautta.

11. HSCL-järjestelmän seuranta ja arviointi

HSCL-koordinaattorit tekevät muistiinpanot omasta työstään, seuraavat oppilaiden tuloksia ja raportoivat rehtorille ja koulun johtokunnalle. Järjestelmälle tehdään opetus- ja ammattitaitoministeriön tarkastuksia osana jatkuvia DEIS-tarkastuksia.

HSCL-koordinaattoreiden on myös toimitettava keskeisiä tulosindikaattoreita koskevat tiedot kansalliselle johtoryhmälle (Tusla).

12. HSCL-järjestelmän tulokset

HSCL-järjestelmä käynnistettiin kokeiluhankkeena vuonna 1990, ja vuodesta 1993 lähtien se on vakinaistettu. Sitä seurataan edelleen osana jatkuvia DEIS-tarkastuksia.

Koulutusalan tutkimuskeskuksen (*Educational Research Centre*) HSCL-järjestelmästä tekemiin arviointeihin (saatavilla osoitteessa www.erc.ie) sisältyvät seuraavat arvioinnit:

“Review of the Home-School-Community Liaison Scheme - Report to the Department of Education and Science”, tekijät: Peter Archer ja Fionnuala Shortt, julkaisija: Educational Research Centre, 2003

“The Home-School-Community Liaison Scheme - Final evaluation report”, julkaisija: Educational Research Centre, 1994.

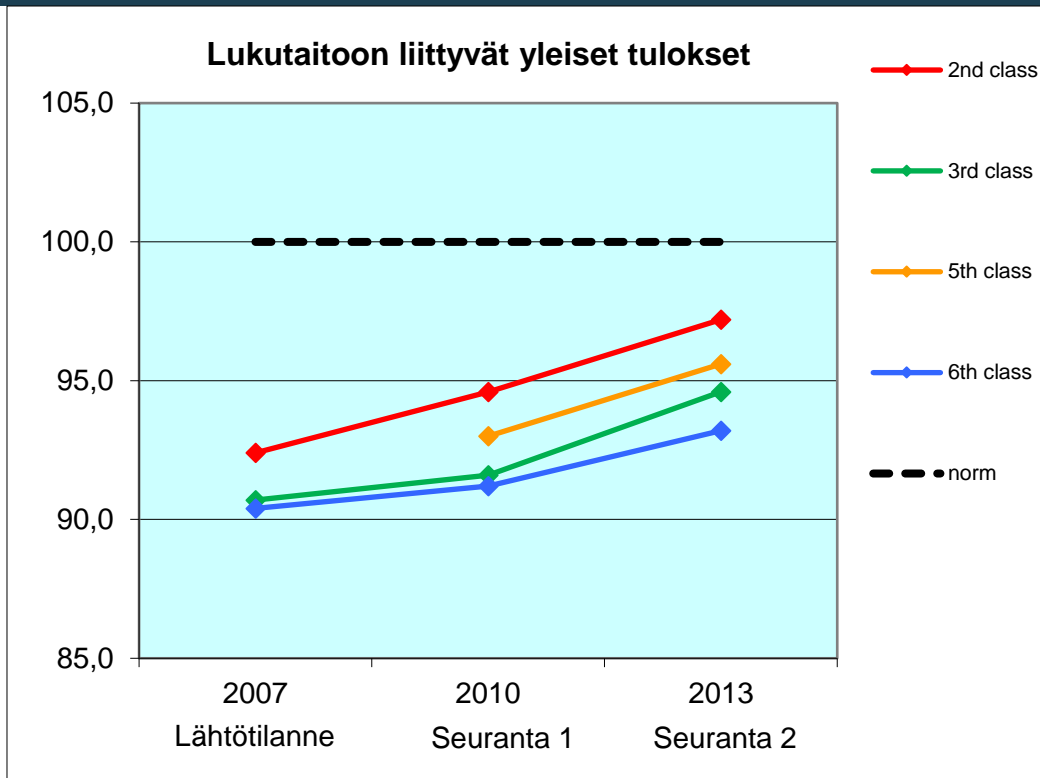
Koulutusalan tutkimuskeskus ja ministeriön tarkastuslaitos suorittavat jatkuvan arvioinnin DEIS-ohjelmasta. Tämän painopiste on varmistaa DEIS-ohjelman menestyksekkäs toteutus ja se, että edistymisen ja tulosten mittaamiseen paikallisella ja kansallisella tasolla käytetään parhaita mahdollisia toimintatapoja.

Jatkuvat arvioinnit ovat DEIS:n keskeinen osa, ja niillä arvioidaan tulosten toteutumista. HSCL-järjestelmä on tässä avainasemassa.

Koulutusalan tutkimuskeskuksen tuoreimmassa arviointikertomuksessa (joulukuu 2013) todetaan, että lukutaito ja matemaattiset taidot ovat parantuneet huomattavasti Urban-ohjelmaan osallistuvissa kouluissa DEIS:n käyttöönoton jälkeen. Tämä tarkoittaa, että DEIS-koulujen oppilaiden ja kansalliseen otokseen sisältyvien oppilaiden välisiä saavutuksiin liittyviä eroja (erityisesti alemmilla luokilla, kuten toisella ja kolmannella luokalla) on kurottu kiinni merkittävästi vuonna 2007 kerättyihin perustietoihin verrattuna.

Kuviossa 1 esitetään lukutaitoon liittyvät yleiset tulokset toisella, kolmannella, viidennellä ja kuudennella luokalla vuosina 2007, 2010 ja 2013.

Kuvio 1. Lukutaitoon liittyvät yleiset tulokset toisella, kolmannella, viidennellä ja kuudennella luokalla vuosina 2007, 2010 ja 2013.

*Viidennen luokan oppilaista ei kerätty tietoja vuonna 2007, vaan heidät sisällytettiin vuosiin 2010 ja 2013 toisen pitkittäisen kohortin luomiseksi (toisesta luokasta vuonna 2010 viidenteen luokkaan vuonna 2013).

13. HSCL-järjestelmän rahoittaminen ja resurssien määrittäminen

Opetus- ja ammattitaitoministeriö vastaa edelleen 528 DEIS-koulussa toimivan 400 HSCL-koordinaattorin viran jakamisesta ja rahoittamisesta sekä johtoryhmän palkkakustannuksista. Johtoryhmällä on yleinen vastuu HSCL-järjestelmän hallinnoinnista osana koulutusalan tukipalveluja tarjoavaa laitosta.

DEIS-ohjelmaan kuuluvat koulut saavat opetus- ja ammattitaitoministeriöltä vuosittaisen avustuksen. DEIS-avustuksen määrä vaihtelee koulusta toiseen riippuen heikommassa asemassa olevien henkilöiden prosenttiosuudesta DEIS-luokituksen mukaan. Vaatimuksena on, että vähintään 10 prosenttia DEIS-kouluille myönnetystä vuotuisesta DEIS-avustuksesta on osoitettava HSCL-toimintaan.

14. HSCL-järjestelmän nykyinen tila

HSCL-järjestelmä on käytössä edelleen 528 DEIS-koulussa perusasteella ja sen jälkeisessä opetuksessa.

Äskettäin julkaistu opetus- ja ammattitaitoministeriön tilaama talous- ja sosiaalitutkimusinstituutin (ESRI) raportti "Learning from the Evaluation of DEIS" (DEIS-arvioinnista saadut tiedot) vahvistaa tähän mennessä tehdyistä DEIS-arvioinnista saadut tulokset. Koulutusalan kumppaneiden ja asianomaisten osapuolten kuulemisprosessilla tiedotetaan asianmukaisten toimenpiteiden kehittämisestä koulutuksen eriarvoisuuden torjumiseksi. Tämän prosessin tulokset muodostavat osan ehdotuksesta, joka koskee tulevien toimien toteuttamista koulutuksen eriarvoisuuden poistamiseksi Irlannissa.

15. Lisätietoja (esim. verkkosivusto, yhteystiedot)

Liitteenä on opas kodin ja koulu yhteisön väliseen yhteydenpitojärjestelmään (HSCL-järjestelmä) osallistuville DEIS-kouluille. Siihen sisältyy muun muassa HSCL:n tärkeimmät painopisteet, ominaispiirteet ja HSCL-koordinaattoreiden työnkuvaus sekä heidän suunnittelu- ja raportointimallinsa.

HSCL-koordinaattorit ovat kirjoittaneet raportin "Vision to practice" (visiosta käytännön toimiin), johon sisältyvät järjestelmän tulokset, joitain tapaustutkimuksia ja menestyksekkäitä toimia.